

The Lusty Men (Hombres errantes)

Martí Martorell

// Al començament, tot és una desfilada festiva i una banda toca música aferradissa. Després, durant gairebé dues hores s'ha vist que Jeff McCloud (Robert Mitchum) és d'aquells homes que no tenen por de res, que no tenen escrúpols a l'hora d'aprofitar-se d'altres persones, que s'enamoren de les dones dels altres i que realment són *lusty men* (homes forts). Jeff McCloud no es dol d'haver estat una gran estrella del rodeo i d'haver perdut milers de dòlars darrere dones i jocs de daus: sempre cap endavant. Ni tan sols li sap greu no poder comprar la granja en què va néixer i es va criar, perquè la infància, per molt feliç que un la recordi, tanmateix sempre queda enrere. Tant fa que Jeff McCloud es mogui entre gent que viu alcoholitzada o que es ven per sexe, perquè ell és un home fort i no se sent commogut per res. Una vegada retirat, ajuda Wes Merritt (Arthur Kennedy) a triomfar en el món del rodeo, a canvi de la meitat dels guanys..., i de mirar d'aconseguir els favors de l'esposa, Louise (Susan Hayward). Per demostrar que no està acabat, Jeff McCloud torna a competir, però perd l'equilibri i cau del cavall, com ja ha caigut moltes d'altres vegades i sempre n'ha sortit indemne. Però aquesta vegada la caiguda li ha trencat una costella, que ha perforat el pulmó..., i ara aquest *lusty man* és totalment

vulnerable i mor. Wes Merritt, que està en camí de tornar-se també un home fort, en veure la manera com ha acabat Jeff McCloud, decideix tornar-se'n enrere i no participar en cap més rodeo. N'hi haurà d'altres que voldran fer-se homes forts, però un moviment de càmera en picat mostra que Wes i Louise Merritt se'n van per una porta que diu a la part de dalt *Exit*".

Fa vuit anys que vaig escriure les línies precedents per a un especial de la revista dedicat a finals cinematogràfics. L'espai que hi teníem reservat els diferents participants i la intenció de parlar dels darrers minuts de pel·lícules varen fer que alguns aspectes de l'obra no hi fossin tractats, per la qual cosa ara hi ha l'oportunitat de treure'ls a la llum.

El primer que he de dir sobre *The Lusty Men* és que es tracta d'una pel·lícula que forma part dels meus moments cinematogràfics més memorables des que la vaig descobrir, en un passi del programa "Cine Club" de la 2 de TVE l'estiu del 1996. Abans no n'havia sentit parlar, però com que es tractava d'una obra de Nicholas Ray, vaig decidir veure-la: en aparèixer els títols de crèdit finals, em va envair una sensació estranya, trista, d'una banda, per la història d'un home vençut ja fa temps per la vida, i plaent, per l'altra, després d'haver gaudit d'una mostra magnífica de narrativa clàssica.

Tan sols tres pel·lícules més m'han produït el mateix efecte que *The Lusty Men: High Sierra*, (El último refugio, 1941), de Raoul Walsh; *She Wore a Yellow Ribbon* (La legión invencible, 1949) i *The Man Who Shot Liberty Valance* (El hombre que mató a Liberty Valance, 1962), ambdues de John Ford. Bons referents, doncs, per veure-la per primera vegada o, simplement, redescobrir-la.

Les escenes de la visita a la granja en les pel·lícules de Ray i Walsh esdevenen elegies d'uns temps passats que ja no tornaran mai més: la citació que no hi ha més paradisos que els perduts mostra el sentit més despietat possible en les mirades melangioses, nostàlgiques, que fan Jeff McCloud i Roy Earle (Humphrey Bogart) vers unes arcàdies irrecuperables definitivament.

Un dels westerns de Ford que més pregonament mostra la necessitat de no perdre els records sobre els quals construïm la vida, mitjançant les converses que fa el capità Nathan Cutting Brittles (John Wayne) just devora de la tomba de la seva dona ja difunta, lliga amb el món dels rodeos que es mou entre l'enyorança dels millors temps de la conquesta de l'Oest i l'època plena de motorització. Aquests lusty men i errants de què es nodreix contrasten amb aquella gent que vol una casa estable amb una feina fixa que no creï maldecaps, que representen els matrimonis formats per Louise i Wes, a la pel·lícula de Ray, i Olivia Dandridge (Joanne Dru) i el tinent Flint Cohill (John Agar), a *She Wore a Yellow Ribbon*.

I un cactus amb una flor no ha donat mai una imatge tan bella, i terrible alhora, sobre els somnis que no arriben a fer-se realitat, com, amb bon mestratge, ho mostra John Ford davant el cos present de Tom Doniphon (John Wayne). Hi ha en la pel·lícula de Ray una història d'amor truncada pels formalismes, com també passa en la tria que fa Hallie (Vera Miles), en decidir-se pel més convencional Ransom Stoddard (James Stewart), en comptes del desarrelat Tom...

Al cap i a la fi, les quatre pel·lícules comparteixen el fet de mostrar uns personatges que són d'uns temps diferents als quals els ha pertocat viure. En el cas concret de la producció de Ray, Jeff McCloud s'ha acostumat a aquesta situació gràcies a una cuirassa que sembla més forta del que realment és, però que finalment es trenca i l'aire festiu del començament es transforma, a mesura que passen els minuts, en un blues per unes persones que volen viure a contracorrent. ■

Notes

(1) Gran programa de televisió que finalment desapareixeria, segurament perquè un espai d'aquestes característiques no entrava dins els plans que tenia el Partit Popular per a una televisió pública més encaminada a lluitar contra les cadenes privades que a promoure programes culturals. "Cine Club", amb la política de recuperar clàssics com la de Nicholas Ray i, a més, en versió original, em va permetre descobrir grans pel·lícules en una època en què els canals temàtics, per satèl·lit o per cable, eren una raresa a la mà de molt poca gent i el DVD estaria encara més de cinc anys a fer acte de presència seriosa en les prestatgeries de les botigues.

